

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽMONIŲ UŽKREČIAMŲJŲ LIGŲ
PROFILAKTIKOS IR KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1553 IV SKYRIAUS AŠTUNTOJO
SKIRSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Įstatymo rengimą paskatino naujas COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) (toliau - COVID-19) plitimas ir su tuo susietos grėsmės. Likviduojant ypač pavojingas ligas užkrečiamųjų ligų židiniuose būtina pasitelkti ir kitus ne sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojus (pavyzdžiui, uosto darbuotojus, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pagal darbo sutartis dirbančius specialistus, higienos specialistus, kitus valstybės ir savivaldybių įstaigose pagal darbo sutartį dirbančius darbuotojus ir kt.).

Pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo aštuntąjį skirsnį, likviduojant ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židinius, socialines garantijas įgyja tik sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai. Siekiant užtikrinti vienodas socialines garantijas ir kitiems darbuotojams (ne sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojams) vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų ligų židiniuose, būtina Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatyme išplėsti jame numatytas socialines garantijas turinčių darbuotojų ratą (socialines garantijas taikyti ne tik sveikatos priežiūros įstaigų specialistams).

Pažymėtina tai, kad socialinės garantijos pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą neturėtų būti taikomos tiems darbuotojams, kurių socialinės garantijos mirties ar sveikatos sutrikdymo atveju jau yra nustatytos specialiuose tokių darbuotojų profesinę veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose (valstybės tarnautojams, statutiniams pareigūnams).

Įstatymo keitimo tikslas - nustatyti socialines garantijas vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų ligų židiniuose ir tiems darbuotojams, kuriems specialios socialinės garantijos dirbant ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose įstatymuose nėra nustatytos.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Sveikatos apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 straipsnyje nustatyta, kad sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai tam laikui, kai teikia sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis sergantiems pacientams ar vykdo epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, yra draudžiami darbingumo netekimo atvejams valstybės biudžeto lėšomis suma, lygia jų paskutinių 3 mėnesių darbo užmokesčio vidurkiui, padaugintam iš 12, bet ne didesne kaip 48 Vyriausybės nustatytos minimalios mėnesinės algos. Šis draudimas mokamas tik tais atvejais, kai sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojų sveikatos ar jos dalies praradimas yra tiesiogiai susijęs su apsikrėtimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento arba aplinkos ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje.

Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 33 straipsnio 1 dalis numato, kad sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąją liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, mirusiojo sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams ir įvaikiams, kol jiems sukaks 16 metų, taip pat vaikams (įvaikiams), besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (motinai) bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, mokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio kompensacija. Mirusysis laidojamas valstybės lėšomis. 33 straipsnis 2 dalis nustato, kad sveikatos priežiūros įstaigos darbuotojui dėl apsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąją liga nuo paciento ar dirbant židinyje netekus dalies sveikatos ir darbingumo, neatsižvelgiant į draudimo išmokas, išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) darbo užmokesčio dydžio kompensacija.

Pastebėtina tai, kad socialinės garantijos darbuotojams netekus darbingumo nustatytos ir kituose įstatymuose: Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme.

Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme nėra numatyta, kad išmokos pagal Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymą nemokamos, jei mokamos kitos išmokos:

- Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo 26 straipsnis numato, kad periodinė draudimo išmoka apdraustajam asmeniui mirus mokama neatsižvelgiant į jos gavėjų kitas gaunamas pajamas, išskyrus atvejus, kai dėl to paties draudžiamąjo įvykio išmokos gavėjui yra mokama socialinio draudimo našlių ar socialinio draudimo našlaičių pensija, o 20 straipsnis numato, kad asmeniui, dėl draudžiamąjo įvykio netekusiui 45 ir daugiau procentų darbingumo, mokama netekto darbingumo periodinė kompensacija, tik jei gavėjas dėl to paties draudžiamąjo įvykio neturi teisės į tokio paties dydžio arba didesnę netekto darbingumo socialinio draudimo pensiją.

- Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 8 straipsnis nustato, kad teisę gauti ligos išmoką turi asmenys, jeigu jie tampa laikinai nedarbingi ir dėl to praranda darbo pajamų (išskyrus šio įstatymo 14 straipsnio 6 ir 7 dalyse nurodytus atvejus), taip pat jeigu tuo laikotarpiu jie negauna ligos išmokos pagal Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymą.

Pastebėtina tai, kad pagal specialiuosius įstatymus tam tikrai kategorijai pareigūnų jau yra nustatytos socialinės garantijos mirties ar sveikatos sutrikdymo atvejais (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto 53 straipsnis, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 49 straipsnis), todėl šiai kategorijai darbuotojų specialios socialinės garantijos mirties ar sveikatos sutrikdymo atveju dirbant ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose būtų taikomos pagal specialiuosius įstatymus (Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymas jiems nebūtų taikomas).

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Sūloma nustatyti, kad teikiant sveikatos priežiūros paslaugas ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis sergantiems pacientams ar vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, valstybės biudžeto lėšomis būtų draudžiami ne tik sveikatos priežiūros įstaigų darbuotojai, bet ir kiti darbuotojai.

Numatomos socialinės garantijos:

- darbuotojai draudžiami darbingumo netekimo atvejams valstybės biudžeto lėšomis suma, lygia jų paskutinių 3 mėnesių darbo užmokesčio vidurkiui, padaugintam iš 12, bet ne didesne kaip 48 Vyriausybės nustatytos minimalios mėnesinės algos;

- darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, mirusiojo sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams ir įvairiems, kol jiems sukaks 16 metų, taip pat vaikams (įvairiems), besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (motinai) bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, mokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio kompensacija. Mirusysis laidojamas valstybės lėšomis;

- darbuotojui dėl apsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento ar dirbant židinyje netekus dalies sveikatos ir darbingumo, neatsižvelgiant į draudimo išmokas, išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) darbo užmokesčio dydžio kompensacija. Kompensacijos dydžius, atsižvelgiant į sveikatos ir darbingumo netekimo laipsnį, ir kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Aukščiau paminėtos nuostatos būtų taikomos tik tiems darbuotojams, kuriems analogiškų socialinių garantijų nenustatytų kiti specialieji įstatymai.

Įstatymo projekto nauda: nustatomos papildomos socialinės garantijos (be nustatytų Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme) vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų ligų židiniuose ir tiems darbuotojams, kuriems specialios socialinės garantijos įstatymuose nėra nustatytos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Įstatymas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo įgyvendinimas neturės neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus įstatymo projektą, kitų įstatymų keisti nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas parengtas laikantis nustatytų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisės aktams.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turės parengti įstatymo įgyvendinimui reikalingus lydimuosius teisės aktus - Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo 32 straipsnio 2 dalyje ir 33 straipsnio 1 ir 2 dalyje nurodytų teisės aktų pakeitimo projektus.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Draudimui ir išmokoms reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų (poreikio pasakyti neįmanoma, nes neaišku, kiek galėtų būti tokių asmenų).

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Ypač pavojinga užkrečiamoji liga.

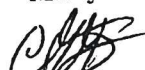
15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Teisės skyriaus
vedėja
Martyna Mickė

2010-03-16